

Milí čtenáři,

tak nám začal nový školní rok; mimo jiné i pro mou dceru Adélku. Zrovna včera jsem zalistoval jejími sešity a učebnicemi. Zajímám se o tyhle věci rád: jednak z otcovské starostlivosti, jednak se tím snadno a rychle vracím do dětství. Česká škola se totiž v mnoha ohledech – navzdory společenským proměnám i kvapnému plynutí času – mnoho nezměnila. Abych učinil spravedlnosti zadost, musím předeslat, že Adélka měla v prvních pěti třídách štěstí na velmi dobrou školu a na opravdu výbornou učitelku. Jenže: například v přírodovědě tematický celek Houby přišel na přetřes v listopadu, cvičení v přírodě bývalo naplánováno na prosinec a plavecký kurs začínal v únoru; přesně jako za mých časů.

Adélka změnila školu a vyučovací předmět o přírodě se už nazývá biologie. Učebnice i sešit si navzájem notují: nejdřív vcelku slibné kapitoly o vzniku Země a o tom, co to je hydrosféra a litosféra. Ale pak šup – buňka, cytoplazma a kmen žahavci a jako vůbec první organismus – nezmar hnědý. Ještě mi tu chybí krásnoočko zelené a treпка velká, ale i na ty jistě brzy dojde. Tak nevím. Jsem sice absolventem přírodovědného gymnasia, ovšem další soustavné vzdělávání v této oblasti se mi vyhnulo. Ale zásluhou rodičů jsem byl přiveden k přírodě jako její velký fanoušek a obdivovatel. Deset let jsem také jezdil závodně na plachetnicích (ne pořád, samozřejmě). Jako naprosto nesoutěživý typ jsem byl k tomuto sportu přilákan i přidržen širokou náručí rybníků a přehrad, ranními mlhami převalujícími se nad hladinou, divokým větrem cloumajícím korunami stromů a ohýbajícím stěžně, ptáky kličkujícími v rákosí a rybami vyplouvajícími k hladině. Samozřejmě, že i na tu málobuněčnou žoužel (biologové necht' prominou) došlo, už proto, že se tak protivně namotávala na kormidlo. Ale moje poznávání přírody u ní končilo, nikoli začínalo! Zato urputné školometství tohle pořadí vytrvale obrací: v pozadí tušíme naprosto mylnou představu, že vyučovací předmět by měl být poslušnou zmenšeninou příslušného scientistiho oboru. Jako bychom nežili v éře fenomenologického myšlení, založeného na východisku, že nedílnou součástí objektivního poznání je smysl, jaký má realita pro subjektivního jedince.

Vzpomínám si, jak jsem před lety navštívil prezentaci několika nakladatelství. Sáhl jsem tam po přírodopisné učebnici a užasl jsem. Otevřel jsem ji na stránce, kde začínala kapitola s názvem Biotop les. Následující text vysvětloval, jak to vypadá, když vstoupíme do lesa. Že les dýchá, stíní, chladí a zvlhčuje. Že tam stromy, keře i bylinné patro tvoří provázaný celek, poskytující útočiště zvěři, ptactvu i hmyzu. Vše sice podáno jazykem pro děti, ale s řadou vcelku zajímavých podrobností. Nedočkavě jsem zalistoval k tiráži, zvědav na jména osvěcených autorů, a vyvalil jsem zraky podruhé: byla to učebnice pro zvláštní školy.

Dnešní Ďáblík se hodně věnuje lesům: v hlavních rolích uvidíte kůrovce i politiky. Jakmile se k našim stránkám vrátíte z projekcí Ekofilmu :-), hned dvakrát vám zašvitoří břehule, nahlédnete do lokalit vyhlédnutých pro úložiště radioaktivního odpadu, propereme magistrátní úředníky (tentokrát ovšem i pochvalně) a policisty, poradenské okénko má pro vás kalkulační informace k zateplení budov. Ale hlavně vás zveme do přírody: od Boleticka přes Borovansko až po Soběslavsko. K tomu report o proběhlých akcích a zelenočtvrteční pozvání: tentokrát o tom, proč mizejí motýli. Tvůrci Ďáblíka vám přejí pěkný (indiánský) Měsíc padajícího listí.

Tomáš Malina

Výstavba v záplavových územích města – tentokrát u Špačků, a přišťe..?

Českokobudějovické radnici leží na stole již několik měsíců změna územního plánu lokality u Špačků, konkrétně změna zastavitelnosti dosud orné půdy na území rodinného bydlení. Pole u Špačků je v současné době zastavěno již téměř do poloviny satelitní výstavbou. Nabízí se otázka, proč bránit dostavbě, když zájem o rodinné bydlení stoupá a nových zastavitelných ploch hraničících s intravilánem není zas tak mnoho. Problém je v tom, že druhá, dosud nezastavěná část území se svažuje do údolí Malše. A s touto skutečností souvisí řada problémů a v první řadě s rizikem povodní.

Podpora přirozené hydrodynamiky vodních toků v údolních nivách a jejich nezastavitelnost je významnou součástí strategie ochrany před povodněmi. Strategie byla politicky potvrzena usnesením vlády ČR č. 382 v roce 2000. V souvislosti s tímto dokumentem byla státní dotací podpořena též aktualizace územně plánovací dokumentace města České Budějovice a prostřednictvím vyhlášky č. 13/2005 byly stanoveny závazné regulativy pro využití území takzvaného pasivního rozlivu Q_{100} . Cílem bylo mimo jiné předejít výstavbě na pozemcích postižených povodněmi a zabránit ničivým důsledkům dalších možných povodní.

Nyní však dochází k absurdní situaci, kdy zastupitelstvo prosazuje záměr v rozporu s normou, kterou samo vydalo a ještě na ni čerpalo státní dotaci. Aby se vůbec mohlo začít stavět, bude nutné navýšit terén nad úroveň Q_{100} . Navážka 40 tis. m^3 na ploše cca 4 ha však nejen mění stávající povodňový model města, pořízený za účasti státního rozpočtu, ale zároveň zmenšuje území pro přirozený rozliv povodně nad městem. Zákonitě tedy musí dojít ke vzduť povodně v jiných částech záplavového území. Navíc je

nová výstavba v lokalitě podmiňována realizací komplexních protipovodňových opatření Havlíčkova kolonie-Mladé. Vybudování protipovodňové hráže však bude v případě povodně znamenat paradoxně vzduť hladiny vody na levém břehu, včetně zvýšení rychlosti proudění v níže položené zástavbě.

Calla spolu s dalšími místními sdruženími osloví proto zástupce města dopisem s upozorněním na protiprávnost přijetí přímo precedentního rozhodnutí ohrožujícího jak stávající, tak potenciální obyvatele této a přilehlých čtvrtí.

Pavla Matějková

Analýza: Břehulí v jižních Čechách výrazně ubylo

Analýza stavu břehulí říčních v jižních Čechách ukázala, že tento chráněný a ohrožený ptačí druh je závislý na lidských aktivitách v krajině. Oproti téměř 5 000 párů v roce 1999 hnízdilo letos na území Jihočeského kraje jen kolem 2 000 párů. Analýzu pro Callu vypracoval náš dlouhodobý spolupracovník a přední znalec břehulí Petr Heneberg.

Analýza ukázala také další znepokojující trend. Hnízdění břehulí bylo potvrzeno na pouhých 26 místech, zatímco před deseti lety bylo takových lokalit 66. Snižování počtu hnízdních kolonií souvisí se změnami v těžbě nerostných surovin. V těžbě šterkopísku totiž dochází ke koncentraci do několika velkých pískoven, zatímco drobné těžebny většinou činnost ukončily. V neaktivních pískovnách však tvrnutí a sesouvání stěn nebo náletová vegetace hnízdění znemožňují.

„Pouze tři procenta břehulích kolonií dnes najdeme na původních lokalitách v březích řek. Pro přežití tohoto druhu je klíčová péče o náhradní hnízdiště, která se nacházejí především v těžených i opuštěných pískovnách,“ říká autor analýzy Petr Heneberg.

Další důležitou informaci přinesla studie vzhledem k cíleným zásahům na ochranu břehulí. Šest hnízdních kolonií dnes využívá stěny, které pro ně byly v pískovnách záměrně připraveny občanskými sdruženími nebo osvícenými těžebními firmami. Na těchto šesti místech však letos hnízdilo 57 % jihočeských břehulí! Ukazuje se tedy, že cílená příprava hnízdních stěn je efektivní metodou ochrany tohoto ohroženého druhu.

Největší hnízdiště břehulí vzniklo letos díky zásahu realizovanému sdružením Calla v pískovně u Záblatí na Třeboňsku. Přestože vloni zde žádné břehule nehnízdily, jednoduchá úprava hnízdní stěny sem přilákala stovky břehulí, které vyhrabaly do stěny 686 nor (průměrná obsazenost nor činí u břehulí asi 75 %). Další velké kolonie břehulí našly svůj domov v pískovnách v Plané nad Lužnicí (402 nor), Strakonících (377 nor), Nakolicích (241 nor) či Lžíně (129 nor). Kromě Záblatí také Nakolice a Lžín už patří k pískovnám s aktivní péčí o hnízdní stěny.

Analýza nám přinesla cenné informace o jednotlivých hnízdištích břehulí v kraji. Zároveň umožnila i komplexní pohled na celou jihočeskou populaci a možnosti její další

ochrany. Všechny poznatky nám poslouží v dalších projektech praktické ochrany břehulí, stejně jako při jednání s úřady a těžebními firmami. Z důvodu ochrany některých hnízdišť jsme se rozhodli nezveřejnit celý text analýzy, ale pouze výtah z ní. Zájemci si mohou výtah stáhnout na webu www.calla.cz/piskovny v sekci Aktuality nebo se obrátit přímo na autora tohoto příspěvku.

Další informace o ochraně břehulí získají zájemci v brožuře Petra Heneberga „Břehule říční – praktické a právní aspekty ochrany v podmínkách ČR“, kterou Calla vydala vloni. Brožura je zdarma k dispozici v kanceláři Cally nebo si ji lze stáhnout na adrese www.calla.cz/publikace v sekci Ochrana přírody. Analýzu lze získat na webu Jihočeské pískovny (www.calla.cz/piskovny) v sekci Ke stažení.

Podle tiskové zprávy Cally Jiří Řehounek

Otevřený dopis premiérovi Vlady ČR od účastníků mezinárodní vědecké konference ECCB 2009

Vážený pane premiére,

s politováním se v průběhu mezinárodního kongresu ECCB 2009 dozvídáme, že existují silné politické tlaky na těžbu kůrovcem napadených stromů v nejcennějších částech Šumavy, v oblastech horských smrčín. Bylo by velkou chybou připustit těžbu v jádrových územích národního parku a zničit těžkou technikou a motorovými pilami velmi cenné ekosystémy, jejichž vývoj trval tisíce let a v současnosti přežívají v Evropě pouze na posledních místech.

Mnohé lidi možná šokuje první pohled na suché kmeny smrků, avšak z vědeckého hlediska je kůrovcová gradace přirozeným procesem, který v těchto ekosystémech probíhá po tisíciletí. Větrné a kůrovcové disturbance jsou nedílnou součástí dynamiky horských smrčín a jakékoliv lidské zásahy negativně ovlivňují přirozené zpětnovazebné procesy, které umožňují přežívání těchto křehkých ekosystémů. Existuje řada vědeckých důkazů o tom, že asanační těžba zhoršuje následky přírodních disturbancí.

Smrk není vzácným druhem a smrkové porosty v průběhu několika let úspěšně regenerují tak, jak je možné vidět například v Národním parku Bavorský les. Horské smrčiny však nejsou jen smrky, ale také tisíce, ba miliony mnohem nenápadnějších druhů jako bakterie, houby, nejrůznější byliny a bezobratlí živočichové, kteří mohou být těžbou zničeni nebo významně poškozeni. Vědci, kteří se výzkumu těchto ekosystémů věnují, dobře vědí, že ztráta těchto nenápadných druhů má nedozírné následky na celý ekosystém, protože tyto okem téměř neviditelné entity mají nepostradatelnou roli v koloběhu živin a udržování rovnováhy. Mnoha vědeckými studii bylo dokázáno, že asanační těžba má negativní vliv na druhovou skladbu společenstev horských smrčín a zpomaluje jejich přirozenou obnovu.

Jsme si vědomi toho, že kůrovec se z bezzásahových jádrových území může šířit do okolního nárazníkového pásma, ve kterém jsou účinné zásahy proti kůrovci nezbytné. Tyto těžby jsou nutnou daní za ochranu biodiverzity v nejcennějších částech území. Víme, že k výrazné kůrovcové gradaci nyní dochází v celé střední Evropě, ne všude se daří asanace provádět včas. Jsme přesvědčeni, že včasná asanace kůrovcových stromů v hospodářských lesích je efektivnější než asanace v nesrovnatelně menších chráněných územích, jež jsou určena k jiným než komerčním účelům. Koncept bezzásahovosti v jádrových územích podporují jak empirické zkušenosti z obdobných území, tak i matematické modely populační dynamiky kůrovce.

Dle našeho názoru by těžba v nejcennějších územích Šumavy znamenala nejenom významnou ztrátu biodiverzity, ale vytvořila by také negativní obraz České republiky jako země, která nechrání své přírodní bohatství pro příští generace. To, jak se k přírodě budeme chovat dnes a v průběhu nejbližších desetiletí, bude mít zásadní význam pro přežití velkého množství druhů, společenstev a neporušených přírodních území. Je dost možné, že v nadcházejících stoletích budou lidé pohlížet na počátek století jedenadvacátého jako na období, kdy hrstka zodpovědných lidí zachránila mnohé druhy organismů a celá biologická společenstva před vyhynutím. I vy sám, pane premiére, můžete k této hrstce patřit.

S upřímnými pozdravy

Účastníci speciální sekce věnované problému kůrovce na Šumavě konané během 2. Evropského kongresu biologie ochrany přírody (European Congress of Conservation Biology), Praha, 1. – 5. září 2009. Kongresu se zúčastnilo 1200 vědců ze 65 zemí světa a znění výše uvedeného textu bylo prodiskutováno na speciální sekci věnované tomuto problému konané 4. 9. od 13:00.

Text dopisu byl převzat z Ekolistu po drátě (www.ekolist.cz)

Návštěva Miloše Zemana v šumavském "mrtvém" lese

V sobotu 5. září 2009 se na Jeleních vrších sešli příznivci Miloše Zemana aby se (jak se později ukázalo) utvrdili v názoru na boj s kůrovcem na Šumavě. Vzhledem k expremiérově výzvě k široké veřejnosti dorazili vedle Zemanových podpůrců i odpůrci, reprezentovaní zejména představiteli MŽP, NNO (především Hnutí Duha) a vědci (JČU, AV ČR). Přijelo také mnoho aktivních i bývalých politiků (Fencel, Schling, Kužvart, Benda, Stráský, Zahradník, Jirsa) a zaměstnanců šumavského parku v čele se současným ředitelem Krejčím (nechyběl ani býv. ředitel Žlábek). Avizovaný ministr životního prostředí Miko se omluvil.

Za pěkného počasí pochodovalo k Plešnému jezeru zhruba 200 lidí. Cestou si vyměňovali názory a vzhledem k různorodosti jejich nositelů docházelo občas i k ostřejším emotivnějším projevům. Nechyběly nezbytné zastávky na cigaretky, bez nichž by prohlídka přírody nebyla zřejmě úplná.

Přes Plešné jezero jsme se „za odměnu“ směli podívat na umírající les, ale dál se Zeman raději moc nepouštěl, neb s každým dalším krokem by ztrácel půdu pod nohama. V „mrtvém“ lese bylo totiž velmi mnoho mladých stromků, které z dálky nejsou tolik vidět, a místo očekávané šedivé barvy převažovala zelená. Další přitěžující okolností byl fakt, že cesta ke Stifterovu pomníku vede do kopce, a tak exkurze velmi rychle skončila a šlo se zpět na Jelení vrchy.

Kdo si myslel, že Zeman na základě spatřeného změnil názor, ten se velmi spletl. Na následné tiskové konferenci se klonil stále k tomu, že je třeba proti kůrovci razantně zakročit, jinak bude katastrofa pokračovat – mladé zelené stromky tu prý byly

již před kůrovcem a stejně je do 30 let všechny kůrovec sežere... Dozvěděli jsme se, že situace je „ještě horší, než jak to vypadalo z vrtulníku a než jsem vůbec čekal“, kůrovec prý způsobil škody za 33 miliard korun, v bavorském parku se teď už také kácí a další podobná moudra a polopravdy.

Tiskové konference, skutečně dobře připraveného představení, které moderoval býv. komunistický plukovník Zbytek, se mj. zúčastnil předseda Rady NP Stráský, exministři Kužvart a Benda i místní starostové Hůlka (H. Planá) a Lelková (Stožec). Po devadesátiminutovém monologu asi deseti lidí se na několik minut dostali ke slovu i výše jmenovaní odpůrci; J. Bláha z Duhy s pomocí obřích fotografií upozornil na to, že je kůrovec přemnožený i jinde – např. v Jeseníkách, kde je ho řádově větší množství –, a přestože se tento problém týká i hospodářských lesů, z neznámých důvodů se kritici soustřeďují pouze na Šumavu (také připomněl nešetrné zásahy při likvidaci polomů po orkánu Kyril ve vojenském prostoru Boletice). Znechuceným vědcům, kteří projevovali hlasitě nespokojenost nad dezinformacemi, které zazněly, bylo řečeno, že si mají udělat vlastní tiskovou konferenci. I to jasně demonstrovalo, že o skutečnou diskusi, zjišťující pravý stav věci, „přátelům Šumavy“ nejde – jak také ukázala MF Dnes, závěry a cíl (svržení Krejčího a Mika, příp. zmenšení území NP) byly předem připravené a procházka v lese na nich nemohla nic změnit, byl to jen zastírací manévr.

Organizátoři několikrát zdůraznili, že nejde o politickou záležitost, že jim jde jen o zdravý zelený les (nejen o peníze, ale i estetiku a krásno!) – jak dojemná shoda se špičkami ODS... Neskrývali ani jistou předvolební nedočkavost – Zelení jsou poslední překážkou, jediní, kdo mají na politiku NP odlišný názor. Do Parlamentu už se s nimi ale nepočítá, takže vše potom půjde hladce.

Náladu duu Z+Z (Zeman + Zbytek, ale regionálně též Zimola + Zahradník) možná trochu pokazil Druhý evropský kongres biologie ochrany přírody v Praze, na němž v předvečer konání pochodu vyslovilo na 1 200 vědců z 65 zemí podporu postupu správy NP a MŽP, tzn. nezasahování v I. zónách NP... Miloš Zeman na konec slíbil, že se na Šumavu vrátí – v zimě a na běžky (ředitel Krejčí mu opět nabídl doprovod). Evidentně mu vyhovuje, když na ty mladé stromky pod sněhem není vidět...

Petr Drahoš

Fakta o NP Šumava

- území parku obývá zhruba 1.100 obyvatel
- přirozené zmlazení (500 ks - 0 000 ks nových stromků na hektar, přičemž i 500 ks by mělo stačit na zapojený les)
- 20 let se sleduje efektivnost protikůrovcových opatření (lapače, lapáky (stromy), postřik houbou *Beauveria bassiana*), která je o polovinu vyšší, než je český průměr.

Karel Klostermann píše v knize *Ze světa lesních samot*:

"Věčně státi také nebudou, uschne ten a zetlí i onen, jeden po druhém a padne, na jeho místo druhý postoupí a zmohutní, třebaš i za dlouho. Dokud celou věc člověk lesu samému ponechává, nic se lesu nestane. Co les ztratí, sám si zase vynahradí."

Další informace k tématu:

<http://www.drosera.cz/sumava/?knihovna-informaci>

http://www.hnutiduha.cz/publikace/Pusobeni%20kurovce_srovnani.pdf

<http://www.drosera.cz/sumava/?knihovna-informaci/dokumenty/stiznost>

Ne jadernému odpadu v Boleticích!

Sdružení Calla, Jihočeské matky a Občanská iniciativa pro ochranu životního prostředí v sobotu 18. září formou happeningu ukázaly na hrozbu umístění hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva ve vojenském výcvikovém prostoru Boletice v Jihočeském kraji. Symbolicky jsme přivezli první jaderný odpad na zastávku v Hodňově do vojenského prostoru. V ochranných oblecích oděni nosiči žlutých sudů s výstražnými znaky vystoupili z motorového vlaku od Budějovic a odpad přenesli v průvodu s ostatními na hranici vojenského prostoru pod hrází rybníka Olšina, kde proběhl happening s „uložením“.

Nedaleko odsud, poblíže Polné, by totiž mohl být umístěn povrchový areál hlubinného úložiště. Akce se zúčastnilo cca 80 lidí včetně místních obyvatel. Protože lokalita je v blízkosti hranic s Rakouskem a Německem, kde záměr vnímají rovněž negativně, přijely akci podpořit i nevládní organizace z obou zemí.

Stát prostřednictvím Správy úložišť radioaktivních odpadů našel potenciálně vhodné geologické podmínky pro odpad z českých jaderných elektráren na šesti místech České republiky. Všude však narazil na výrazný odpor starostů a veřejnosti, ohrožené obce odmítají požadavek státu, který se na jejich „dvorku“ rozhodl uložit vysoce radioaktivní materiál. Vláda tak přišla s nápadem hledat úložiště ve vojenských újezdech, kde samosprávy obcí nemají pravomoci. Po prvotním posouzení byly pro další zkoumání vybrány Boletice v Jihočeském kraji a Hradiště v Západočeském kraji. Jasno by mělo být do roku 2015. Případné umístění úložiště v boletickém prostoru bude mít dopady pro celý region. Především však takový záměr je pro danou lokalitu zcela nepřijatelný – jde v podstatě o hlubinný důl, nepatří do přírodně cenné oblasti, která se zde nachází. Boletice jsou unikátním územím mezinárodního významu, kterému se dostává ochrany v rámci soustavy Natura 2000, do více než poloviny pak zasahuje CHKO Šumava. Výstavba úložiště by se bez negativních vlivů na přírodu neobešla.

Monika Wittingerová z Jihočeských matek sdělila: „Obáváme se, aby tato lokalita nebyla nakonec vybrána pro stavbu úložiště, i kdyby se ukázalo, že geologické podmínky nejsou vhodné. Podobná situace nastala v německém Gorleben, kde bylo vybudování skladu vyhořelého paliva hlavně politickým rozhodnutím.“

Pavel Vlček z Občanské iniciativy pro ochranu životního prostředí doplnil: „Správa úložišť radioaktivních odpadů počítá s tím, že vzhledem k řídkému osídlení bude odpor místních obyvatel minimální. Lokalita je však atraktivní pro turisty a leží navíc v příhraniční oblasti. Lze tedy očekávat rostoucí odpor nejen obyvatel žijících v těsné blízkosti boletického vojenského prostoru, ale i

obyvatel Horního Rakouska a Bavorska.“

Zkrátka, dokud nebudeme mít jasno, co uděláme s jaderným odpadem, jsou jeho další produkce a úvahy o nových reaktorech velkým hazardem. Vůbec nevíme, zda si s ním dokáží poradit naši potomci.

Podle tiskové zprávy Edvard Sequens

Práce na sociologické studii území Boletic zahájeny

V současné době je sice pozornost jihočeských politiků směřována jinam, ovšem i po nedávné schůzce s jihočeským hejtmanem je jisté, že budoucnost Boletic není zdaleka jistá a bezproblémová, jak by se z květnového mediálního výstupu hejtmana Zimoly mohlo zdát. Ve hře je stále vynětí části území a otázky kolem Špičáku nejsou dosud uzavřeny. Z toho důvodu Calla považuje za nutné pokračovat v kampani pro záchranu Boletic i nyní, kdy není toto téma zcela v centru politického zájmu. Sociologická studie území Vojenského újezdu Boletice a jeho okolí je ve stadiu počátku zpracování, dokončena bude v květnu příštího roku.

Pavla Matějková

Zubaři pro Temelín?

Tak se nám díky prodlouženému času Sněmovny ocitají ve Sněmovně pěkně zběsilosti. Prvním čtením nyní prošel návrh poslanců Františka Bublana, Vítězslava Jandáka a dalších na úpravu atomového zákona, kterým mají obce z okolí jaderných zařízení (elektráren i úložišť) získat finanční kompenzace ze státního jaderného účtu. To, aby obce z okolí jaderek nebyly závislé na libovůli (fakticky na nákupu svého souhlasu) ze strany ČEZu a aby byla jasně stanovena pravidla v zákoně, je ale v zásadě správné. Zcela špatně jde tenhle populistický návrh (reagující na letitý zájem obcí zejména od Dukovan) po penězích z jaderného účtu. A ty jsou určené na ukládání jaderných odpadů. Na jaderném účtu musí být zajištěny finance na vybudování a provoz úložiště vysoceradioaktivních odpadů i po roce 2065, tedy v době, kdy dnešní původci odpadů již pravděpodobně nebudou existovat. Pokud odsud ale potečou peníze jinam ve stamilionových objemech, jak je navrženo, dopadne to na stát mnohem více (již nyní hrozí, že jsou odvody od provozovatelů jaderných reaktorů podhodnocené). Ale dopadne to až tak za 40 let, tak co by se předkládající poslanci starali...

Na jaderný účet se skládají peníze všech původců zářivých odpadů, tedy třeba i zubařů za zářiče z rentgenů. Proč by právě ti měli finančně podporovat obce v okolí jaderných elektráren? Předkladatelé paradoxně vůbec neřeší skutečný problém – kompenzaci dopadů do života obcí, na jejichž území je vyhledáváno hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva. V tomto případě, na rozdíl od poslaneckého návrhu, by bylo čerpání příspěvku z jaderného účtu v souladu s jeho účelem.

Vláda se k návrhu vyjádřila nesouhlasně, ale zdali to poslanci, již opět v předvolebním čase a bez přímé politické vazby na vládu, vezmou v úvahu, to je otázkou. O vývoji budeme informovat.

Edvard Sequens

Globální změna klimatu - fikce a fakta

Pod tímto názvem jsme 30. září ve spolupráci s Ekologickým institutem Veronica uspořádali první z cyklu regionálních seminářů o problematice klimatické změny, se kterými budeme jako s projektem Klimatické koalice nevládních organizací putovat po dalších krajích. Pro tento první jsme našli zázemí ve Velkém sále auly Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kde jsme zároveň Jihočechem představili výstavu PRIMA KLIMA od Veronicy. Na seminář si kromě lektorů našlo cestu 70 zájemců z řad úřadů, nevládních organizací, učitelů, odborných pracovníků, ale i dalších. Pouze jedna kategorie se i přes jmenovité a

opakované oslovení semináři vyhnula jak čert kostelu – krajští a českobudějovičtí politici. S čestnou výjimkou budějovických zastupitelů za Zelené.

Úvodní přednášku k příčinám globální změny klimatu, jejím očekávaným dopadům a projekcím měl RNDr. Jan Hollan z Ekologického institutu Veronica. Konkretizace možných (ale i již dnes měřitelných) dopadů měnícího se klimatu na území České republiky zejména na zemědělství a lesnictví, to bylo téma Jaroslava Rožnovského, ředitele pobočky Českého hydrometeorologického ústavu v Brně, ale zároveň přednášejícího na několika moravských univerzitách. A ještě větší konkretizaci – jak se proměny klimatu odrážejí ve změnách u nás žijících či hostujících živočichů, speciálně pak i motýlů, nám přednesl entomolog Zdeněk Faltýnek Fric ze zdejšího Entomologického ústavu Akademie věd ČR. Neopomenuli jsme ani dopady na rozvojový svět, protože chudé země to odnesou i za nás. Lektorem byl Marek Vaculík z organizace Glopolis.

Po obědě jsme vyměnili přírodovědný blok za témata politická. Martin Bursík sice na poslední chvíli svoji účast odřekl, ale dokázali jsme se díky ochotě, úsilí a zkušenosti Kláry Sutlovičové z Centra pro dopravu a energetiku přes toto přenést a posluchačům představit problematiku mezinárodních dohod a vyjednávání nové světové klimatické smlouvy. Klára Sutlovičová též připravovala Politiku ochrany klimatu České republiky, a tedy posluchačům představila nástroje, kterými můžeme jako velký producent skleníkových plynů přispět k jejich omezení. Jeden ze speciálních nástrojů – nadčasový zákon projektující snížování českých emisí, pro nějž se sbírá celospolečenská podpora pomocí tzv. Velké výzvy, představil její spoluautor Martin Mikeska z Hnutí DUHA. A konečně výsledky průzkumu postoje české veřejnosti k energetice a projektu DESERTEC (solární koncentrační elektrárny na Saahaře, které by dokázaly zásobovat elektřinou valnou část Evropy) představil Ivan Beneš ze CityPlan. Celodenní maratón uzavřela diskuse, která díky zájmu účastníků probíhala i v průběhu dne.

Podle slov řady účastníků – seminář se vydařil, přinesl zajímavé a dobře podané informace o celé problematice. Poděkovat musíme za finanční podporu, bez níž by uspořádat tuto akci nešlo – OaK Foundation, Nadaci Partnerství, grantu z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti a rovněž a konečně i Státnímu fondu životního prostředí a Ministerstvu životního prostředí (které podpořily aktivity sítě KRASEC).

Edvard Sequens

Výstava PRIMA KLIMA

Co je skleníkový efekt? Jak funguje sluneční energie? Jak reguluje teplotu plynný obal Země? Co způsobuje svých chování člověk? Jde o problém lokální či globální? Jak souvisí deštné pralesy s ochranou klimatu? Co může dělat každý z nás v každodenních rozhodnutích? Na tyto otázky dává odpověď putovní výstava „PRIMA KLIMA“. Téměř každý mluví o globální změně klimatu, ale málo se hovoří o tom, co může udělat každý z nás. Výstava na dvanácti panelech kromě odpovědí na výše vznesené otázky představuje jednotlivé dílčí oblasti, kde můžeme všichni dosáhnout významné úspory – dopravu, efektivní využívání energie, oblast nákupu a změn konzumního chování, vliv zemědělství či prevenci vzniku a správné nakládání s odpadem.

„Málokdo z nás si uvědomuje, že skoro padesát procent energie v České republiky se spotřebuje na provoz našich domů. Pokud snížíme spotřebu na vytápění např. desetkrát proti běžnému domu, což dnes už není stavebně problém, uděláme pro ochranu našeho prostředí velmi mnoho,“ říká Yvonna Gaillyová, ředitelka Ekologického institutu Veronica, který výstavu zapůjčil. Materiál, z něhož je výstava vyrobena, jde sám příkladem. Na rozdíl od dnes hojně užívaných plastů je vytištěna ekologicky šetrnými barvami na plátno umístěné na dřevěných stojanech.

Výstavu pro putování po Jihočeském kraji zapůjčila Calla. Premiéru tu měla na semináři „Globální změna klimatu – fikce a fakta“ na konci září. Kdo se vydáte **mezi 5. a 9. říjnem na některé z promítání filmu**

v rámci festivalu EKOFILM na Přírodovědeckou fakultu Jihočeské univerzity (budova B) v Českých Budějovicích, uvidíte ji tam, jako doprovodnou akci. Otevřeno mají každý všední den od 7 do 19 hodin.

Výstavu si také budete moci prohlédnout **od 13. do 30. října v Městském informačním centru v Borovanech**. Otevřeno tu je ve všední dny od 9 do 15 hodin, proto zde očekáváme zejména návštěvu škol. V úterý 13. října od 18 hodin Vás pak zveme na vernisáž a navazující přednášku s besedou o globální změně klimatu, která se uskuteční v přístavbě radnice.

Edvard Sequens

Calla na Ekotrhu bez aut

Opět po několika letech se díky Jihočeské síti environmentálních center Krasec a také pořádající Rose uskutečnil Ekotrh v Českých Budějovicích. Letos to byl takový hybrid, protože se akce konala 22. září na Den bez aut pořádaný magistrátem. A tak se na pro auta vesměs uzavřeném budějovickém náměstí Přemysla Otakara II. vedle sebe ocitly stánky ekologických a dalších neziskových organizací, drobní prodejci ručně vyráběného zboží, prodejna zdravé výživy či biozeleniny, stánky institucí (např. Lesů ČR, jejichž zaměstnanci nesměli mluvit o problematice kůrovce), EKO-KOM se soutěžemi pro děti, Cassiopeia se svým programem pro školy (i mateřské), historické trolejbusy (do toho, co ještě pamatují, se ale nesmělo), pódium nejprve s recitály školních tříd, posléze s kapelami jako je Epy de Mye a dalšími, dětský koutek s atrakcemi aj. Calla svůj stánek měla též a díky pomoci dobrovolníků i zaměstnanců, za což všem zúčastněným patří velký dík, nabízela své infomateriály i rady po celý den. Co chybělo, to byl adekvátní zájem českobudějovické veřejnosti. Nebylo to valné v celém našem „stánkařském“ rohu náměstí a tak je otázkou, kde a kdy pořádat Ekotrh v roce 2010.

Edvard Sequens

Pahýly a torza

Z mého pohledu nenápadná tisková zpráva „Torza stromů v Českých Budějovicích“, kterou Calla v srpnu vydala, začala žít vlastním životem. Přicházejí na ni reakce z celé republiky, které zřejmě podnítil hlavně článek v Lidových novinách. Ačkoli Lidovky torza překřtily na „pahýly“, zasloužily se o celostátní medializaci tohoto způsobu ochrany vzácného hmyzu.

Reakce a rozprdivší se debata ukazují na dvě zásadní skutečnosti, kterým musejí propagátoři ochrany hmyzu ve městech do budoucna čelit. První je záležitostí „normálních“ občanů, kteří vesměs zachování torz v parcích nebo na ulicích nechápu. Ve zmíněném článku se dokonce objevily i stížnosti obyvatel (byť bez uvedení konkrétních citovaných lidí), že jim z „pahýlů“ létá hmyz do bytů. Což se pochopitelně může stát, je to ovšem u krasců nebo tesaříků spíše výjimka. Pokud večer rozsvítíte a otevřete okno, samozřejmě váš byt obsadí armáda všelijakého hmyzu. V drtivé většině to však nebudou obyvatelé torz.

Základním bodem dalšího postupu (alespoň v Českých Budějovicích) se tedy stává osvěta. Půjde o to, abychom společně s magistrátními úředníky vysvětlili lidem, proč torza (případně vysoké pařezy nebo padlé kmeny) zůstávají na svých místech. Ovšemže se samozřejmě podmínkou, že neohrozí bezpečnost občanů.

Existují však města (a nebude jich málo), kde v tuto chvíli zatím není koho přesvědčovat, protože jediným přijatelným řešením se stalo kácení (v extrémním případě doplněné okamžitým frézováním pařezů). Varováním se pro mnoho politiků a úředníků samozřejmě stala nedávná zlínská tragédie, při které bohužel zahynuly dvě děti. Podobným událostem ale nepůjde nikdy zcela zabránit, ledaže by se ve městech pokácely všechny stromy. Kdyby někde po vichřici spadla střecha, určitě by nikdo nenavrhl odstraňování střech ve městech. Situace začíná připomínat nedávné tažení silničářů proti alejím, zatímco billboardy a další „silniční překážky“ zůstávají na svých místech.

Jedna z e-mailových reakcí na tiskovou zprávu obsahovala i srpnový článek z radničního zpravodaje, který vydává královéhradecký magistrát. Autor článku, podporovaný náměstkyní hradeckého primátora Pavlou Fimfrlovou, si vzal na mušku pád staré vrby před Východočeským muzeem. Podle článku se před

několika lety entomologové postavili proti pokácení stromu, protože v něm žil chráněný zlatohlávek skvostný. Článek vrcholí rozhořčeným citátem paní náměstkyně: „Město si vybudovali lidé pro lidi a nad jejich zájem nelze postavit nic jiného, ani zájem žáby nebo brouka. Někdy bohužel musíme kácet i přes nevoli občanů a protesty pseudoodborníků, aby nám nakonec všechny ty stromy nepopadaly na hlavu.“

Pomiňme fakt, že nad Hradcem Králové řádila vichřice, která kromě dotyčné vrby pokácela i mnoho zcela „zdravých“ stromů, zatímco sousední stará vrba před muzeem zůstala stát. Pomiňme stále rozšířenější nálepkování názorového oponenta (zde entomologové jako „pseudoodborníci“), který se v případě radničních zpravodajů prakticky nemůže písemně hájit. A pomiňme protentokrát i zákonnou ochranu zlatohlávka skvostného, která se vztahuje i na jeho sídla. Co mi vadí na výroku paní náměstkyně a na vyznění článku nejvíc, je umělé stavění lidí proti broukům a žábám.

Jsem přesvědčený, že ve městech mohou žít vedle sebe lidé, stromy, brouci i žáby. U každého stromu, který začíná ohrožovat svoje okolí, existuje pestrý vějíř různých možností, jak ho ošetřit. Pokácení je sice nejjednodušší, ale ne vždy nejsprávnější řešení. Paní náměstkyni Fimfrlové „posíláme“ nominaci na Zelenou perlu roku 2009.

Jiří Řehounek

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Není rak jako rak

Téměř každý si ze školy pamatuje, že rak je „strážcem čistoty vod“ nebo odborněji řečeno „bioindikátorem“. Každý takový školou poznamenaný jedinec zcela samozřejmě předpokládá, že výskyt raka představuje důkaz křišťálově čisté vody, i kdyby se rak nacházel třeba pod výpustí neratovické Spolany. Pak už stačí jenom zavolat na místo nálezu novináře, který si ze školy o racích pamatuje prakticky totéž, a úžasný článek či televizní reportáž korunuje dílo.

Věc je samozřejmě složitější. Skutečnými „strážci čistoty vod“ jsou nejspíše naše původní druhy raků, tedy rak říční (*Astacus astacus*) a rak kamenáč (*Austropotamobius torrentium*). I tyto druhy můžete ovšem objevit na nečekaně znečištěných úsecích toků. V 19. století k nám byl dovezen další druh, rak bahenní (*Astacus leptodactylus*), jehož nároky na prostředí jsou o něco menší. Pro raky říční a kamenáče to neznamenovalo nic fatálního, časem se dokonce i rak bahenní dostal na seznam chráněných druhů.

Zásadní obrat nastal koncem minulého století. Tehdy začaly do Evropy pronikat invazní americké druhy raků, především rak pruhovaný (*Orconectes limosus*) a rak signální (*Pacifastacus leniusculus*). Tito vetřelci samozřejmě konkurují tuzemským rakům, navíc však mohou přenášet i račí mor, proti kterému jsou sami odolnější. Vůbec nejhorší však nejsou invazní raci, ale jejich samozvaní „přesazovači“. V dobré víře, že pomáhají šíření ohroženého druhu, přenášejí vetřelecké raky na místa, kam by se mnohdy tito koryšši nedokázali sami dostat. Jejich jednání mimo jiné odporuje i zákonu. Pokud totiž přenášejí raky nepůvodní, potřebují k tomu výjimku ze zákona o ochraně přírody a krajiny. A pokud by náhodou přenášeli raky chráněné zákonem, potřebují výjimku taky.

Asi už tušíte, že valná většina zaručených novinových a televizních zpráv o racích jako důkazu čistoty našich řek souvisí patrně právě s invazí amerických raků. Rozjuchaní reportéři jásají nad čistou vodou neurčité barvy i konzistence, div že se do ní nevrhnou po hlavě. Kvalita vody v našich řekách se samozřejmě od roku 1989 prokazatelně zvýšila, raci však jako důkaz rozhodně nepostačují.

Jiří Řehounek

Návrat rysů

Na internetových stránkách www.navratrysov.sk najdete nový filmový a vědecký projekt Tomáše Hulíka a Miloše Majdu, kteří se rozhodli vychovávat dvě rysí mláďata Lízu a Mura, narozené v ZOO Ostrava, s cílem vrátit je do volné přírody. Formou deníku jsou na stránkách aktuální informace, fotografie a videa ze života dvou rysích koťat připravujících se na nelehkou úlohu: přežít ve volné přírodě plné nástrah.

Film, jehož ukázkou si na webu můžete pustit, se odvíjí od okamžiku, kdy pracovníci ZOO Ostrava zavolají strážce Národního parku Malá Fatra Miloše Majdu a jeho manželku Eriku ke dvěma trojtýdenním rysíkům. Od krmení mláďat injekčními stříkačkami zázračným elixírem z mléka či naškrábaného kuřecího masa, přes masírování bříšek, aby se vyprázdnili, množství problémů s mláďaty náchylnými na choroby, se dostaneme až na horskou chatu do přírodní divočiny. Od tohoto momentu se Miloš s Erikou přestěhují na chatu a spoustu času podřídí výchově rysů. Na to, aby je mohli vypustit do volné přírody, se musí stát rysí matkou, musí naučit mláďata lovit. Pomáhají jim v tom i divoče

žijící rysy v okolí. Mláďata se naučí chodit žrát jimi strženou zvěř. V období tuhé zimy se stane kořistí srna i kolouch. Rysy musí samozřejmě učit lovit i na živé kořisti: k tomu poslouží koroptve, potkani, myši a zajáci. Rysíci si své lovecké zkušenosti budou zdokonalovat i na myších či plších volně žijících na horské chatě a v lese. Jak budou zvířata starší a starší, jejich pobyt na chatě bude stále řidší.

Mláďata jsou volně vypuštěna a vystavena nástrahám lesa. Budou se sami vydávat na průzkumy okolí, budou stopovat a seznamovat se s každou divokou zvěří v okolí. Naučí se, co to znamená mít svůj revír a jakou kořist lovit. Je dost pravděpodobné, že volně žijící rysice v okolí jim párkrát dá na vyučenou, což pro naše rysy bude těžká škola. Naučí se dávat pozor na zmije, aby je nekously, a zjistí i to, že mlok skvrnitý, jakkoliv vypadá pěkně, nepředstavuje nic na zub. Když se jim podaří ulovit kořist, najdou ji na stabilním místě za chatou. Později přijde postupné odvykání od závislosti na člověku. Spolu s rysy prožijeme několikadenní pobyty v denním i nočním lese. Rysata budou chodit s Milošem celé dny, přičemž se od něj občas odpojí a znova si ho najdou. Adoptivnímu rodiči ukáží v lese mnoho věcí pro člověka jinak neviditelných, například odpočinková místa a brlohy divokých rysů. Budeme s našimi mláďaty i na sněhu.

Podle Milošových zkušeností s předcházející výchovou rysího mláďete, při společných toulkách přírodou Národního parku Malá Fatra se častokrát stalo, že u divoče žijících predátorů, jako jsou rysy, medvědi či vlci, se snižovala plachost těchto zvířat před člověkem. Divoké zvířata, pozorující dlouhodobě pohyb člověka s rysem, ztrácejí plachost a úniková vzdálenost se zkracuje. S množstvím času stráveného v divočině Malé Fatry budou setkání i s jinými zvířaty na denním pořádku. Uběhne rok a rysí sourozenci se začnou postupně stále více osamostatňovat, kontakt s nimi bude řidší, až se rysy nadobro odeberou prožít vlastní život v přírodě. Najdou si své teritoria, a tím by se měl šťastně skončit i příběh tohoto filmu.

Vědecká část projektu spočívá ve sledování pohybu rysů za pomoci satelitní telemetrie. Po získání těchto informací rysí obojky jednoduše ztratí. Dovoluje to technická konstrukce obojku – tato funkce je v obojku pro jistotu duplovaná. Poté je ztracený obojek v terénu dohledatelný, protože vysílá identifikační signály.

Podle textu na www.navratrysov.sk zpracoval Edvard Sequens

Jak jsem se stal klíčníkem

Na konci srpna jsem nastoupil na částečný úvazek na Gymnázium Soběslav a hned první den jsem byl pověřen důležitým úkolem. Mám prý hlídat přílet a odlet rorýsů. Nebudu zastírat, že mě to zaskočilo, protože jsem si nedovedl představit, proč mě tímto úkolem pověřuje škola, a ne třeba Česká společnost ornitologická.

Vysvětlení se dostavilo záhy. Během léta byla naplánovaná komplexní rekonstrukce školy včetně zateplení fasády a výměny oken. Zjistilo se ovšem, že ve fasádě hnízdí rorýsi. Bylo tedy nutné vyřídit výjimku z jejich ochranných podmínek a počkat se zateplením až po jejich vyhnízdění. Pořád ještě standardní postup.

Protože však nebylo možné ponechat rorýsům jejich hnízdní dutiny ve fasádě, dostali náhradní ubytování. Kdo by očekával něco jako válcovitou schránku na doručování novin, je na omylu. „Rorýsí domečky“, jak se jim na gymnáziu hned začalo říkat, jsou poměrně luxusní zařízení umístěná pod střechou. Co je ale nejzajímavější – mají

elektronické otvírání a zavírání dvířek!

Asi už tušíte, proč mám za úkol sledovat rorýsy. V budově gymnázia bude umístěn čudlík, který mám ve funkci klíčníka zmáčknout po jarním příletu i letním odletu. Technický pokrok prostě nezastavíte. S napětím očekávám, jestli rorýsům příští rok namontují i klimatizaci...

Jiří Řehounek

Pomáhat a chránit?

Podle serveru Novinky.cz špehovali dva plzeňští policisté předsedu plzeňské pobočky Děti Země Martina Hyťhu a pokračovali v tom i poté, co odešli od kriminálky. Ačkoli jsem si už v naší v mnoha ohledech nestandardní zemičky zvykl na ledacos, tahle zpráva mi zprvu vyrazila dech. Ještě sice pamatuji dobu extremistických seznamů, v nichž se ochránci životního prostředí krátce ocitli hned vedle neonacistů, ale tohle je také dosti silná káva. Státní zaměstnanci placení i z mých daní si spletli službu (!) u policie s rejdy bezpečnostní agentury nevalné pověsti.

Martina znám už dost dlouho a není mi příliš jasné, jaké kompromitující skutečnosti by na něj mohli ti pánové vytáhnout. Snad kromě toho, že je vegan. Za svou „kariéru“ v Dětech Země si však stačil udělat spoustu nepřátel. Velkodrůbežáře, kteří se neostýchají přepřítovat klece i nad limit stanovený naší velmi benevolentní legislativou. Stavitele nelegálních billboardů. Laxní pracovníky všemožných úřadů a institucí. Developery zabírající zelené plochy v Plzni a dalších západočeských městech pro stavbu superobchodů, hyperobchodů a dalších naprosto nezbytných civilizačních výdobytků. A v neposlední řadě též „nácky“ všeho druhu. Motivů pro objednávku špehování doslova přehršel...

Politici mají teď spoustu starostí se svými virtuálními volbami, takže jsem ani nečekal, že by se někdo z nich o západočeskou nelegální sledovačku zajímal. Natož se zastal neoprávněně špiclovaného občana. Řádné vyšetření kauzy je však především v zájmu Policie ČR. Omlouvám se všem poctivým policistům za generalizaci, ale pokud případ jako obvykle vyzní do ztracena, ztratí policejní sbor i zbytky mojí důvěry. A nic na tom nezmění ani sebekrásnější hesla na dveřích policejních vozů.

Jiří Řehounek

o o o o o o o o o o o o o o o o ZELENÉ PERLY PRO ROK 2009 o o o o o o o o o o o o o o

Pokračujeme v průběžném sbírání podivuhodných výroků, které se utkají v celostátní soutěži Zelená perla roku 2009. Budeme rádi, pokud nám, jako dosud, pomůžete s návrhy. Posílejte je na adresu redakce.

Edvard Sequens

„Určitě není sporu o tom, že má-li se příroda chránit, musí se ponechat svému vývoji, ale musí se uzpůsobit nejprve tak, aby v tom vývoji mohla rozumně pokračovat.“

Jan Stráský, poradce jihočeského hejtmána, bývalý ředitel krajského úřadu Jihočeského kraje, premiér i ministr vícero oborů, vyšlo v rozhovoru pro Hospodářské noviny „Kůrovec? Šíří se z naší lenosti“, 8. září 2009.

Pozvánky na akce

V termínu od 5. do 11. října se v Českých Budějovicích, Českém Krumlově a v Třeboni koná již 35. ročník Mezinárodního filmového festivalu Ekofilm, tentokrát věnovaný klimatickým změnám.

Program promítání i bohatého doprovodného programu hledejte na www.ekofilm.cz.

35. EKOFILM

Sdružení Calla a Společnost ROSA

Vás srdečně zvou na besedu v rámci Zelených čtvrtků

„Kam se poděli denní motýli?“

s doc. Mgr. Martinem Konvičkou, Ph.D.
z Entomologického ústavu AV ČR a Přírodovědecké fakulty JU

Proč z české krajiny zmizelo už osmnáct druhů denních motýlů? Proč tento osud čeká řadu dalších? Bude časem vzácností i pohled na běláška? Existují možnosti, jak tomu zabránit?

Ve čtvrtek 15. 10. 2009 od 18.00 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

V galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 387 310 166, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity, Senovážné nám. 9,
České Budějovice, tel.: 387 432 030, rosa@rosacb.cz, <http://www.rosacb.cz>

Tato akce je podpořena grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti, dále v rámci sítě Krasec za finanční podpory Státního fondu životního prostředí a Ministerstva životního prostředí a Magistrátu města České Budějovice.

Česká společnost pro ochranu netopýrů a Česká společnost ornitologická,
ve spolupráci s Českým nadačním fondem pro vydru

si Vás dovolují pozvat na seminář

Ochrana rorýsů a netopýrů při rekonstrukcích budov

ve čtvrtek 8. října 2009 od 9:00 do 12:00 hod

v budově Krajského úřadu, ul. Boženy Němcové 49/3, České Budějovice
(3. patro - č. 325 zasedací místnost)

Netopýři a rorýsi patří podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, mezi zvláště chráněné živočichy. Ochrana podléhá i jejich úkryty v lidských stavbách. Jak správně postupovat v případě plánované rekonstrukce, aby byla zajištěna ochrana těchto druhů?

Náplní semináře je seznámení s aktuální legislativou, biologií, vhodnými postupy a konkrétními technickými řešeními pro zajištění ochrany rorýsů a netopýrů při stavebních úpravách budov.

Přednášející: RNDr. Petra Schnitzerová, Ph.D. (Česká společnost pro ochranu netopýrů) a Mgr. Lukáš Viktora (Česká společnost ornitologická)

Seminář je určený pracovníkům městských úřadů (odborníci stavební a ochrany přírody), zástupcům bytových družstev, stavebníkům, projektantům a všem dalším zájemcům o tuto problematiku.

Účast na semináři je zdarma. Účastníci obdrží publikaci Ochrana rorýsů a netopýrů při rekonstrukcích budov a další informační materiály.

Podzimní brigády Klubu ochrany dravců a sov při sdružení Děti Země

17. 10. 2009 – Záchranná stanice Telč (podzimní úklid, úpravy a opravy stanice, vybudování nového přístřešku). Možnost strávit v Telči celý víkend.

30. 10. – 1. 11. 2009 – Záchranná stanice Zelené Vendolí u Svitav (stavba plotu kolem nově přikoupeného pozemku, pouštění draků ☺).

Akce jsou součástí klubového programu „Pomoc přírodě“. Bližší informace: Radek Novotný, pomocpriode@email.cz, 602 291 763.

Blatské muzeum v Soběslavi a Ochrana fauny ČR Votice
si Vás dovolují pozvat na

poslední exkurze 7. ročníku cyklu „Přírodou krok za krokem“

konané v říjnu 2009

sobota 10. 10.

Houby Velkého huteckého lesa u Tábora

mykologická exkurze do okolí tábořské příměstské části Hlinice

vede Pavel Špinar (správce NPP Luční, Tábor) ¹

sraz: Tábor – Záluží, autobusová zastávka Záluží rozc. Hlinice, 9:20

spojení z Tábora – MHD linka 41: Křížíkovo nám. 9:01 – AN 9:05 – Záluží rozc. Hlinice 9:16

sobota 17. 10.

Po stopách dolování v rudním revíru Ratibořských Hor /Táborsko/
celodenní vycházka do okolí Ratibořských Hor zaměřená na historii a pozůstatky důlní
činnosti,
po návratu promítání fotografií z podzemí a geologických výzkumů

vede František Krejča (Správa Chýnovské jeskyně) ¹⁺²

sraz: Ratibořské Hory, náměstí, 10:00 hod.

Kontakty:

RNDr. Daniel Abazid – Blatské muzeum v Soběslavi (pobočka Husitského muzea v Táboře), tel. 381 523 421, abazid@husitskemuzeum.cz (exkurze označené ¹)

František Krejča – Správa Chýnovské jeskyně, tel. 381 299 034, chynov@caves.cz (exkurze označená ²)

Seminář

"Nebojte se přírodních zahrad"

Akci pořádá: Florianus-trvalková školka, o.s. Přírodní zahrada

Kdy: **9. října 2009 (16.00 – 19.00)**

Kde: v zahradě Florianus - trvalkové školce, Pražská 1286/II, Jindřichův Hradec

Tříhodinový seminář, který ve svém programu zahrnuje tyto hlavní body: co je vlastně přírodní zahrada, s čím se na zahradě setkáváme, domácí rostliny-podpora návratu původních rostlin do krajiny, voda v přírodní zahradě jako životodárný prvek, travníkové plochy, zahrada jako součást výdělku-bylinky-horská oblast, zahrada jako součást "genobanky" Evropy, biologická ochrana rostlin a živočichů, finanční zhodnocení zahrady, rakouské přírodní zahrady, ukázky přírodní zahrady v centru Prahy a v Anglii, veřejné přírodní zahrady. Seminář zahrnuje rovněž praktické ukázky architektonického zpracování konkrétní zahrady z přinesených podkladů od účastníka, prostorové a obsahové řešení zahrady. Dále ukázky množení a ošetřování rostlin za spoluúčasti účastníků semináře.

Bližší informace v Občanském sdružení Přírodní zahrada - Trvalkové školce Florianus, tel.: 384 382 511, 728 558 886, florianus@email.cz; Radovan Hájek, Martin Charvát.

Večer s přírodou - Pomozme zvířatům

Akci pořádá: ČNF pro vydru

Kdy: **13. října 2009 od 17 hodin**

Kde: **Městské knihovna Jindřichova Hradce (ulice U Knihovny 1173/II)**

Zveme vás na další besedu z cyklu Večery s přírodou zaměřenou na pomoc zvířatům. Povídat si budeme s ošetřovatelkou v záchranné stanici v Třeboni Mgr. Marií Kameníkovou.

Přednáška o vydře říční

Akci pořádá: ČNF pro vydru

Kdy: **14. října 2009 od 19 hodin**

Kde: **Bertiny lázně v Třeboni**

Soňa Francová z ČNF pro vydru bude opět přednášet o vydře říční.

Večer s přírodou - Pomozme zvířatům

Akci pořádá: ČNF pro vydru

Kdy: **20. října 2009 od 17 hodin**

Kde: **sál Koruna v Nové Bystřici**

Na akci vás opět srdečně zve Mgr. Marie Kameníková ze záchranné stanice pro handicapované živočichy v Třeboni.

----- ĎÁBLÍKOVA PORADNA -----

Rád bych získal dotaci na zateplení podkroví rodinného domu z Ministerstva životního prostředí. Je to možné, když nezatepluji celý dům?

Ano, po úpravě podmínek, které proběhlo v programu Zelená úsporám letos v srpnu, už nemusíte realizovat minimální počet různých opatření. Stačí, pokud zmíněným zateplením podkroví snížíte spotřebu tepla na vytápění alespoň o 20 % oproti původnímu stavu. Pokud by to nestačilo, určitě by se Vám vyplatilo něco dodatečného, třeba tepelná izolace stěny. Získat můžete dotaci 650 Kč/m² podlahové plochy domu. Pokud byste snížil spotřebu o 30 %, zvýší se dotace na 850 Kč/m². Všechny podmínky dotace najdete na www.zelenausporam.cz.

Edvard Sequens

Ekologická poradna sdružení Calla

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Procesně-právní poradenství - metodická i právní pomoc občanům, obcím a občanským aktivitám při rozhodování o stavbách a činnostech ovlivňujících životní prostředí, zapojování veřejnosti do procesů posuzování vlivů staveb na životní prostředí, využívání zákonů o poskytování informací, zakládání občanských sdružení, organizování občanských aktivit, zprostředkování posudků. *Za tuto oblast poradny odpovídá Pavla Matějková, dosažitelná na telefonu 387 311 381, e-mail: pavla.matejkova@calla.cz.*

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 387 311 381 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve štěrkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 387 311 381, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon: 387 310 166, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Alternativy pro zemědělství - informace o pěstování technických plodin v zemědělství a jejich dalším využití. Konzultace pro zemědělské podniky v oblasti energetické soběstačnosti: pěstování energetické biomasy, využití biopaliv. Archiv videí, fotografií, publikací a informačních materiálů o pěstování, zpracování a využití konopí setého. *Poradnu v oblasti zemědělství u nás vede Hana Gabrielová, kterou kontaktujte pomocí telefonu: 387 310 166 nebo e-mailu: hana.gabrielova@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí - 10 až 14 hodin (především energetika)

Středa - 13 až 16 hodin (především procesně-právní poradenství)

Čtvrtek - 14 až 17 hodin (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě surovin)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, P.O. BOX 223, 370 04 České Budějovice.

Zpravodaj Ďáblík vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: P. O. BOX 223 370 04 České Budějovice

Telefon a fax: 387 310 166

E-mail: calla@calla.cz

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Sídlo: Fráni Šrámka 35, České Budějovice

Telefon: 387 311 381

Internet: <http://www.calla.cz>

Starší čísla občasníku Ďáblík najdete na stránkách sdružení Calla.

Uzávěrka dalšího čísla je 31. října 2009.

- » Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. «
- » Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz «

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

